

तपाईले तपाईको पृथ्वीलाई के योगदान दिनु सक्नुहुन्छ?

1. प्रतिज्ञा गरेर सुरुवात गर्नु होस।
2. रूखका विरूवा रोप्नु होस।
3. बस गाडीमा चढेर जानु होस यदि तपाई काही जानु हुन्छ भने।
4. एउटा गाडीमा एकत्रित भएर चडनु होस।
5. सामग्री साझा चलाउनु होस अनि साझा बोक्नु होस।
6. बिजुली कम्ती चलाउनु होस अनि जरूरी छैन भने मारुनु होस।
7. पानीको कल बन्द गर्नु होस। पानी खेर नफ्याल्नु होस।
8. तपाईले बिजुलीका बल्बहरू उर्जा किफायती खालका प्रयोग गर्नु होस।
9. तपाईले मैला-कूचेला देखे कूडा दानीमा हाल्नु होस।
10. तपाई आफै शिक्षित बन्नु होस अनि अरुलाई पनि बनाउनु होस।
11. उत्तापले चमकिने बिजुली बल्बहरूलाई उर्जा योग्य बल्बसँग बदलाउनु होस।
12. गाडी चाहिंदो कुदाउनु होस अनि धेरै हिड्नु होस।

13. पुनर्बनाउ, फेरी प्रयोग गरौं, कम्ती गरौं।

14. बिजुली-बत्तीहरू मारौं/निभाऊ एक घण्टाका लागि अथवा दिनै पिछे।

तपाई एक असल नागरिक हुनुहुनेछ, तपाईले आफ्नो कर्तव्य गरेर :-

- पर्यावरणलाई जोगाई राखौं।
- हाम्रो वन सम्पदालाई जोगाई राखौं।
- वन्य प्राणीलाई जोगाई राखौं।
- प्राकृतिक/पर्यावरणलाई सुधारौं अनि यसको संरक्षण गरौं।
- विश्वमा प्रसार गरौं - विश्व पर्यावरण दिवसको विषय जागरूकता पैदा गर्न।

सिक्किम राज्य कानूनी सेवा प्राधिकरणद्वारा
प्रकाशित

सिच्चे, पूर्व सिक्किम

दूरभाष : 03592 284753

सिक्किम राज्य
कानूनी सेवा प्राधिकरण

39 औं विश्व पर्यावरण दिवस

जुन 5, 2012

विश्व पर्यावरण दिवसको महत्व (वि० प० दि०)

विश्व पर्यावरण दिवसको महत्व (वि० प० दि०) प्रत्येक वर्ष 5 जुनका दिन हाम्रो जैव-विभिन्नता रोकथामको महत्वलाई जागरूकता गराउन पालन गरिने छ, पर्यावरण बारे आवश्यकता समस्याहरू देखाउन अनि यस्को सुधारक कार्यका निम्ति उपायहरू निकाल्नु हो।

15, दिसम्बर 1972 देखि संयुक्त राष्ट्रको महासभाले पर्यावरणको आवश्यकता बारे रक्षा गर्न जनमानसमा जागरूकता गराउन 5 जुनलाई विश्व पर्यावरण दिवस मनोनित गरेको हो, जुन 5 लाई छनौट गरि सोही दिनदेखि यो दिवस सुरुवात संयुक्त राष्ट्रहरूको अधिवेशनले वातावरण माथि संयुक्त राष्ट्र संघ पर्यावरण कार्यक्रम नेतृत्व गर्न गठन गर्‍यो।

1973 सालमा सर्व प्रथम मनाइयो, विश्व पर्यावरण दिवसलाई चलती रूपमा पर्यावरण दिवस भनिन्छ, जस्को अर्थ पर्यावरणिय चुनौतिलाई सामना गर्नका लागि जलवायु परिवर्तन, भूमण्डलीय चेतावनी, विपत्तीहरू अनि अन्तर्विरोध, हानिकारक पदार्थ, वातावरण प्रणाली प्रबन्ध अनि प्रभावकारी उद्धार समावेश छन्।

विश्व पर्यावरण दिवसको उद्देश्य पर्यावरणिय मुद्दाहरू प्रति मानिसलाई सामना गर्न सशक्त गराउनु, अभिकर्ताहरू बनाउनु अनि साम्यापूर्ण

विकाश गर्नु हो, जस्को अर्थ पर्यावरण बारे जागरूकता हासिल गराउनु हो अनि भूमण्डल माथि केन्द्र गरेर आवश्यकता रोकथामका लागि अनि हाम्रो पर्यावरणलाई परिरक्षण गर्नु हो।

विश्व पर्यावरण दिवसको आवश्यकता एक दिन मात्रै देखिनु हुदैन अनि वर्ष भरिने यसप्रति अलग नराखी पर्यावरण मुद्दाहरूलाई चर्चा गरी समाधान गर्ने वचनबध हुन पर्छ जसले विश्वलाई अशर पारोस, तर त्यो सधैं भरी लगातार होस। हामी सधैं बनाउ प्रत्येक दिन हाम्रो जीवनमा एउटा पर्यावरण दिवस।

कानूनी प्रावधानहरू हाम्रो "भारतको संविधान" मा हाम्रो पर्यावरणलाई जोगाई राख्नका निम्ति :-

भारतको संविधानको धारा 48ए अनि 51ए (सानो जी) मा "मौलिक कर्तव्य" प्रत्येक राज्यको अनि प्रत्येक भारतका नागरिकले प्राकृतिक पर्यावरणका सुरक्षा अनि सुधार गर्नु हो।

धारा 48ए अनि 51ए (सानो जी) अनुसार राज्यले नागरिकका निम्ति पर्यावरणलाई मात्र सुरक्षा गर्नु मौलिक हक होइन तर संसदले उर्पयुक्त विधि यस सम्बन्धमा तयार पार्नु पर्छ।

(क) धारा 48ए मुताविक राज्यद्वारा अनुसरणीय केही नीति सिधान्तहरू घोषणा गर्दछ कि "राज्यले देशको पर्यावरणको संरक्षा तथा

त्यसको संवर्द्धन र बन तथा बन्य जीवहरूको रक्षा गर्ने प्रयास गर्नेछ।"

(ख) भाग 4 ए को धारा 51ए (सानो जी) त्यस्तै दायित्व प्रत्येक नागरिकहरूलाई यो मौलिक अधिकार दिदछ कि पर्यावरण संरक्षण अनि यसको सुधार गर्न खातिर।

(ग) धारा 51 ए (सानो जी) अनुसार प्रत्येक भारतका नागरिकको कर्तव्य हो कि प्राकृतिक पर्यावरणको जस अन्तर्गत वन, झील, खोला-नदी र अन्य वन्य प्राणीहरूको रक्षा गरून अनि तिनीहरूको सर्वद्धन तथा प्राणीप्रति दयाको भाव राखून।

यद्धपी धारा 48ए अनि 51ए न्यायोचित नहोला यस संर्धममा, तर धारा 48ए अनि 51ए मुताविक कथंकाल कर्तव्य गर्नबाट वंचित रहे, पिडित व्यक्तिले जन चासोको मुद्धा दायर मान्निय सर्वोच्च न्यायालय या उच्च न्यायालयमा क्रमशः/मुद्धा हेरि गर्न सक्छन्।

पर्यावरणलाई परिभ्रष्ट गर्नुबाट जोगाउन जन चासोको मुक्दमाहरू भारतमा बडेका छन् अनि भारतमा यस विषय न्यायपालिका अघि आई मानिस एवं पर्यावरण दुवैलाई उद्धार गरी माइल खुटी खालका धेरै न्यायिक फैसला/रायहरू दिएका छन्।